

[H. C. Andersen.]

give koncession, på andelsbasis; det vil jeg gå ud fra. Dermed følger retten til at dyrke sukkerroer og tillige pligten til at dyrke sukkerroer, og da jeg kom til at tænke på det, måtte jeg tænke på anden linie i sangen: modde båd i nøj å næj. For det kan være, der kommer tider, som der før har været for de egne, der hidtil har dyrket sukkerroer, da de, der havde retten, men også pligten, hver dag gik rundt i det inderlige ønske, at en tønde land var et meget mindre stykke jord, end det i virkeligheden er. Men lad os håbe, at tiderne former sig anderledes.

Det har været et besværligt stykke arbejde at komme igennem, men igennem kom vi da, og nu skal også jeg på mit partis vegne anbefale lovforslaget, som det foreligger.

Ministeren stillede i sin indledning nogle spørgsmål, for det første: Skal vi have en sukkerordning i det hele taget? Ja, det skal vi have. Sådan som forholdene er, bør vi have en sukkerordning. Det har vist sig, at det navn, som jeg gav sukkeret her fra denne talerstol i fjor: Danmarks hvide guld, har sukkeret fortjent i disse år, og der er ingen, der ved, om ikke også tiderne kan blive sådan i fremtiden, at det stadigvæk vil fortjene navnet.

Ministeren mente ikke, at sukkerproduktion skulle være på privatkapitalismens hænder. Der er vi ikke enige, men det behøver vi ikke at diskutere i dag. Men jeg kan ikke komme bort fra, at selve sukkerproduktionens rod, nemlig dyrkningen, dog er en del af det danske landbrugs arbejde, og det er da vist endnu med rette, at landbrugserhvervet bærer navnet vort hovederhverv. Jeg tror ikke, man skal pille ved de privatkapitalistiske interesser i landbruget, det er der jo heller ikke tale om foreløbig, sagde ministeren. Derimod kan jeg godt være enig med ministeren i, at man også kunne tænke sig sukkerproduktionen på andelsbasis. Jeg har intet imod, om man gik den vej.

Endelig stiller ministeren det tredje spørgsmål: Er forliget så tilfredsstillende? Nej, jeg tror nok, at alle partier, som var med i de forhandlinger, ikke er helt tilfredse med resultatet, men vi bør alligevel af retfærdighedshensyn — og jeg gør det med glæde — sige tak til ministeren for det arbejde, som ministeren udførte, for det var efter min mening noget af det sværeste arbejde, jeg har set på rigsdagen i de 13—14 år, jeg har været her. Vi nåede så langt, som man overhovedet kunne nå, og når man kan sige det, når man er færdig med sit arbejde, har man i og for sig grund til at

være tilfreds. Jeg anbefaler lovforslaget til vedtagelse her i tinget.

Krarup: Loven om en sukkerordning rækker vidt, for den angår både hele landets økonomi og landbrugets økonomi, den griber ind i alle danske hjemms husførelse, og endelig berører den forholdet mellem staten og sukkerfabrikationen. Derfor er det ikke sært, at den nu vedtagne sukkerordning først kom i stand efter lange og vanskelige forhandlinger parterne imellem.

Enhver ved, hvilken betydning det har haft for vort lands økonomi og vareforsyning i det hele, at vi i disse unormale og vanskelige år har haft en stor dansk sukkerproduktion, der kunne benyttes til salg til udlandet og derved bringe fremmed valuta hjem, og som ved direkte varebytte bragte os varer hjem, således som den højtærede minister omtalte det for et øjeblik siden. Vi fik kunstgødning fra Norge, vi fik tømmer fra Sverige og mange andre rare sager for det, som ventstres ærede ordfører kaldte det hvide guld. Det ligger ganske klart, at netop landbrugets produktion af sukker har haft stor betydning for hele samfundsökonomien.

Det må også i denne forbindelse siges fra dette sted som så ofte før, at sukkerproduktionen er af overordentlig betydning for de landbrug, der beskæftiger sig hermed. Siden Tietgen og Tesdorpf fik sat denne dyrkning af sukkerroer i gang, er Lolland-Falster så absolut blevet et andet og mere frugtbart land, og jeg forstår i og for sig godt, at jyske landmænd nu også ønsker at dyrke sukkerroer til fabrik. Jeg giver ventstres ærede ordfører ret i, at dette ønske er fuldt berettiget, og når det er blevet ført frem her, sådan at § 2 er blevet ændret, er det sikkert nok, fordi jyden nu engang er stærk og sejt. Men selvom ønsket er aldrig så berettiget, og selvom det nu er blevet imødekommet ved den ændring, der er sket i lovforslagets § 2, så er det alligevel vanskeligt at opfylde. Den hjemlige sukkerproduktion må nemlig under normale handelsforhold regne med en stærk konkurrence fra udlandet. På en rejse i Afrika i fjor så jeg selv, hvordan man bryder nyt land i Tanganyika, hvordan man der avler sukkerroer, der med billig arbejdskraft omdannes til sukker, og det sukker kan sælges til priser, som danske landmænd al deres dygtighed til trods ikke kan konkurrere med. Det vil rimeligvis i det lange løb være fordelagtigst at beregne vor sukkerproduktion efter vort hjemlige forbrug, og i en tid med nedadgående sukkerpriser må det også betænkes, at en sukkerfabrik, der dog